

Miks tomatitaimed hävivad?

Neljal viimasel aastal ei ole mul enam õnnestunud tomatitaimede ettekasvatamine aknalaul. Olen seda varem edukalt teinud aastakümneid. Kuni 4–5 pärislehe- ni (4–5 külvijärgset nädalat) läheb kõik normaalselt, siis äkki muutuvad lehed kahvatumaks, lehetipud kolletuvad. Kolletumine süveneb ning taimed närbuvad. Juurestik on neil samuti peaaegu hävinenud. Iseloomulik on, et häving tabab absoluutselt kõiki taimi.

Kasvusubstraat on alati olnud erinev – sõnnikukompost, poest ostetud mitmesugused substraadid, kasvuturba ja komposti segu, hea aiamalla ning turba segu. Kastnud olen leige tiigiveega.

Seemned ostan igal aastal reeglina poest. Kasutan uusi külvi- ja pikeerkaste, mis peaksid olema haigusalgmeteta. Tänavu loobusin pikeerimisest, külvasin otse kassetti, kuid taimed hävisid nagu varematal aastatel. Mida teha, et taimede ettekasvatamine aknalaul varajase saagi saamiseks õnnestuks, sest kasvuhoonet saan kasutada alles märtsi lõpust alates.

Vastab VÄINO PALLUM

Noored tomatitaimed hävivad juuremädaniku tõttu. Kuna väidate, et te rakendate täpselt soovitatud soojus-, kastmis-, valgustus- ning väetuseid, kasutate tervet seemet ja haigusalgmeteta uusi külvikaste-kasette, siis saab nakkus alguse tõenäoliselt kastmisveest, antud juhul tiigiveest. Aasta jooksul on tiiki kogunenud kahjulikke mikroorganisme. Veest ei pruugi neid olla küll oht-

ralt, kuid 4–5 nädala jooksul paljunevad külvikasti substraati veega kantud mikroorganismid siiski sedavõrd, et hävitavad noorte taimede juured.

Täpsem diagnoos eeldab tiigivee ja taimejuurte laboratoorse analüüsi.

Edaspidi loobuge noorte taimehakatiste kastmisest tiigiveega, sellega võite vältida ebaõnnestumisi.

Kasvutegurid

Ei tohi unustada, et soojus, valgus, õhk ja vesi on taimetele niisama elutähtsad kui toitained.

SOOJUS

Sobivaim õhutemperatuur tomatiseemne idanemiseks on 20–25°, kuid esimese kobara õiealgmed moodustuvad kõige kiiremini 6–13° juures. Kõige paremini kasvab taim, kui päeval on sooja 22–24° ja öösel 16–18°. Alla 10° kasv lakkab, alla 13° seiskub viljumine. Üle 32-kraadine soojus teeb aga õietolmu steriilseks ning vilju ei teki.

Kasvuks vajalik mullasoojus on 16–26°. Kui see on alla 15°, nõrgeneb fosfori, hiljem ka vee omastamine ja taim hakkab närtsima.

VALGUS

Tomatile sobib, kui valgustatud aega on 12–16 tundi. Kui seda on ööpäev läbi, tekivad füsioloogilised häired, klorofüll laguneb ning mõnikord taimed isegi hukkuvad. Tähtis pole seejuures ainult valguse intensiivsus, vaid ka spektraalne koostis.

ÕHK

Õhu vaeguse korral mullas aeglustub seemnete idanemine, peatub juurte kasv ja halveneb vees lahustunud toitainete imamine juurte kaudu. Õhk on vajalik mikroorganismide eluks, kes muudavad orgaanilise aine või mineraalsetes ühendites leiduvad toiteelemendid taimetele kättesaadavaks. Sellega kaasneb süsihappegaasi eraldumine õhku, mis on vajalik assimilatsiooniprotsessis. Ligi 40% taime kuivainest koosneb süsinikust, mida toodavad rohelised lehed valguse käes.

Seejuures on ka liiga kõrge CO₂ sisaldus (üle 1%) õhus või mullas halb. Nii võib juhtuda, kui mullapinnal on tihe koorik või on suures koguses antud värsket sõnnikut.

VESI

Vee abil toimub assimilaatide-mineeraaloolade liikumine ja ümberpaiknemine. Taime kogu elutegevus kulgeb vee aktiivsel osavõtul. Selle auramine lehtede ja teiste organite pinnalt hoiab ära ülekuumenemise. Vee vaeguse korral mullas nõrgenevad fotosüntees ning kasvuprotsessid, langeb väetiste kasutamine. Kui väetatud muld kuivab, kahjustab see taime. Suur mullaniiskus mõjub samuti halvasti.

Liigniiske õhk takistab tolmlenemist. Ka ülemäära kuiv õhk pole soodne õite normaalseks viljumiseks.